

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

Educational Resource Management of Educational Institutions under The Office of The Secondary Education Area Sakon Nakhon

ภารกร ใจหาญ^{1*}, พิมพ์พร จารุจิตร²

^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย

Parakorn Jaihan^{1*}, PimPom Charuchit²
^{1,2}Udon Thani Rajabhat University, Thailand
✉: * 67120605120@udru.ac.th
(*Author Corresponding Email)

Received: 13 May 2026; Revised: 27 May 2026; Accepted: 26 June 2026
© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ เป็นระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ประกอบด้วยผู้บริหาร 19 คน ครูผู้สอน 312 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 331 คน โดยใช้วิธีแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 2) ศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และ 3) ประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.264 – 0.277 2) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง ด้านทรัพยากรเงิน มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง และด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง 3) การประเมินแนวทาง ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา, ความต้องการจำเป็น, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

Abstract

The purposes of this research were 1) examine the current and desirable conditions of educational resource management in educational institutions; 2) develop guidelines for educational resource management in educational institutions; and 3) evaluate the proposed guidelines for educational resource management in educational institutions. This study was conducted in three phases using a mixed-methods research design. Phase 1 focused on investigating the current conditions, desirable conditions, and priority needs in order to analyze the needs for educational resource management in educational institutions. The sample consisted of administrators and teachers, including 19 administrators and 312 teachers, for a total of 331 participants. The sample was selected using stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.94. Phase 2 involved studying guidelines for educational resource management in educational institutions through semi-structured interviews with three key informants, selected by purposive sampling. Phase 3 consisted of evaluating the proposed guidelines for educational resource management in educational institutions by five experts, who were also selected through purposive sampling. The findings revealed that 1) the overall current conditions were at a moderate level, while the overall desirable conditions were at the highest level. The overall priority needs index ranged from 0.264 to 0.277. 2) Educational resource management of schools under the Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon comprised three aspects. In the area of human resources, four development guidelines were identified. In the area of financial resources, four development guidelines were identified. In the area of material and equipment resources, four development guidelines were identified. 3) The evaluation of the guidelines in terms of appropriateness, feasibility, and usefulness indicated that all aspects were rated at the highest level.

Keywords: Educational Resource Management, Needs Assessment, Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office

1. บทนำ

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหาร ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้น บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายที่มีส่วนทำให้งานนั้น ประสบความสำเร็จ ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้อง กับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษา คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความ รับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562)

การศึกษาไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งในด้านคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำ และการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและเทคโนโลยี การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ การขาดแคลนทรัพยากรงบประมาณที่จำกัด การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ และการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพการวางแผนที่ไม่ดี การจัดสรรที่ไม่เป็นธรรม และการติดตามประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การขาดการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทรัพยากรทางการศึกษาประกอบด้วย งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี การบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรทรัพยากรเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู และชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562)

ด้วยความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องจัดระบบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้เป็นรูปธรรม และเป็นที่ยอมรับ ปัจจุบันสถานศึกษายังขาดรูปแบบในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสมในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของ การบริหารจัดการทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการที่จะคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อสะท้อนถึงความเป็นเลิศของโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ใช่แค่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงการบริหาร การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วม และผลกระทบที่ดีต่อผู้เรียนและชุมชนด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในสังกัดทุกประเภทการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาจัดการศึกษาทั่วไป สถานศึกษาจัดการศึกษาสงเคราะห์ สถานศึกษาจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ และศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อการบริหารการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง และยังสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษา ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับรางวัล OBECQA (Office of the Basic Education Commission Quality Award) การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศ ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครได้รับรางวัล

OBECQA ทั้งสิ้นจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคำเพิ่มพิตยา เป็นตัวอย่างหนึ่งของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนได้รับรางวัล OBECQA ประจำปี พ.ศ. 2565 โรงเรียนพรณาวุฒาจารย์ เป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากร จนได้รับโล่รางวัล OBECQA จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี พ.ศ. 2565 และโรงเรียนโพนงามศึกษา เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(OBECQA) ประจำปี พ.ศ. 2565

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่าทรัพยากรทางการศึกษามีส่วนสำคัญและจำเป็นเพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้บริหารได้รับรู้ความจริงเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการหรือไม่ตลอดจนการจัดหาวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ งบประมาณ อื่น ๆ มาส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพด้วยเหตุผลและสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสกลนคร อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (กกอสัมพันธ์, อินยรัตน์, 2567)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และวิเคราะห์ความ

ต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา จากการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา แบ่งออกได้ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารการเงิน และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วยผู้บริหาร 135 คน ครูผู้สอน 2,220 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,355 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ประกอบด้วยผู้บริหาร 19 คน ครูผู้สอน 312 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 331 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan,1970 ,P 608) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น (Strata) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในระยะที่ 2 หาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา จากระยะที่ 1 มากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview)

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 2 โดยผู้ศึกษาจะใช้การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารจากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ด้านสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคำเพิ่มพิทยา โรงเรียนพรณาวุฒาจารย์ และโรงเรียนโพนงามศึกษา

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา การประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยผู้ศึกษาจะใช้แบบประเมิน ตามแนวคิดของกัสกี (Guskey, 2000: 36) ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)
2. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)
3. ด้านความเหมาะสม (Propriety)

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา ระยะที่ 3 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน

4. ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

พบว่า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 63 มีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 51.96 วุฒิกศัการระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 71.30 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 151 คนคิดเป็นร้อยละ 45.62 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 64.05

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ทั้งหมด 3 ด้าน คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ โดยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทาง

การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในภาพรวม

ทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ทรัพยากรบุคคล	3.13	0.84	ปานกลาง	4.45	0.50	มากที่สุด	0.422	3
2. ทรัพยากรการเงิน	3.09	0.81	ปานกลาง	4.52	0.56	มากที่สุด	0.465	2
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	3.10	0.89	ปานกลาง	4.57	0.53	มากที่สุด	0.476	1
รวม	3.11	0.85	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.422 – 0.476 ความต้องการจำเป็นมีค่า $PNI_{modified}$ มากไปน้อย ลำดับแรก มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ($PNI_{modified} = 0.476$) ลำดับที่ 2 คือ ทรัพยากรการเงิน ($PNI_{modified} = 0.465$) และลำดับที่ 3 คือ ทรัพยากรบุคคล ($PNI_{modified} = 0.422$)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ทุกด้าน ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในภาพรวม พบว่า สภาพที่พึงประสงค์มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.422 – 0.476 รายการความต้องการที่พบ มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุดลำดับ ลำดับที่ 1 คือ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ลำดับที่ 2 คือ ทรัพยากรการเงิน และลำดับที่ 3 คือ ทรัพยากรบุคคล

ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางและ

มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ คือ มีการจัดซื้อครุภัณฑ์อย่างเหมาะสมกับความจำเป็น และมีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย ต่ำสุด คือ มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย และต่ำสุด คือ มีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเพียงพอ ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการทุกข้อ โดยมีค่า PNImodified อยู่ระหว่าง 0.427 – 0.552 รายการความต้องการ มีค่า PNImodified สูงสุด ลำดับที่ 1 คือ มีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย ลำดับที่ 2 คือ มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือ มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้ตรงตามความต้องการของครู และลำดับสุดท้าย มีการจัดซื้อครุภัณฑ์อย่างเหมาะสมกับความจำเป็น

ด้านทรัพยากรการเงิน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการลงทุนปรับปรุงสิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่อย่างเหมาะสม และต่ำสุด คือ มีการจัดหางบประมาณจากแหล่งสนับสนุนหลากหลาย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการวางแผนใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และต่ำสุด คือ มีการใช้เงินกองทุนสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสำคัญ ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านทรัพยากรการเงิน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการทุกข้อ โดยมีค่า PNImodified อยู่ระหว่าง 0.437 – 0.531 รายการความต้องการ มีค่า PNImodified สูงสุด ลำดับที่ 1 คือ มีการวางแผนใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ลำดับที่ 2 คือ มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้ ลำดับที่ 3 คือ มีการจัดหางบประมาณจากแหล่งสนับสนุนหลากหลาย และลำดับสุดท้าย มีการบริหารเงินบำรุงการศึกษาอย่างโปร่งใส

ด้านทรัพยากรบุคคล พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ คือ กระบวนการสรรหาบุคลากร ดำเนินการอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และมีโอกาสและระบบพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน) ต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผนกำลังคน ที่ชัดเจนสอดคล้องกับพันธกิจและแผนดำเนินงาน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการสรรหาบุคลากร ดำเนินการอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และต่ำสุด คือ มีระบบการให้แสดงความคิดเห็น ติดตาม และสนับสนุนการพัฒนางานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้าน

ทรัพยากรบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการทุกข้อ โดยมีค่า PNImodified อยู่ระหว่าง 0.349 – 0.486 รายการความต้องการ มีค่า PNImodified สูงสุด ลำดับที่ 1 คือ สถานศึกษามีการวางแผนกำลังคน ที่ชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจและแผนดำเนินงาน ลำดับที่ 2 คือ กระบวนการสรรหาบุคลากร ดำเนินการอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และลำดับที่ 3 คือ มีมาตรการสร้างแรงจูงใจและสวัสดิการที่เหมาะสมเพื่อรักษาบุคลากร และลำดับสุดท้าย การจัดสรรและมอบหมายงานเป็นไปตามความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากร

2. การสร้างแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อสรุปแนวทางในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในแต่ละด้านลำดับตามความต้องการ จำเป็นสองอันดับแรก ดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ให้สถานศึกษามีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย พบว่า

1. มีการสำรวจ จำแนกประเภทวัสดุอุปกรณ์ จัดทำทะเบียนพัสดุ และกำหนดพื้นที่จัดเก็บให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้งานและความเสี่ยง P (Plan)
2. ดำเนินการจัดเก็บตามแผนที่กำหนด มีการติดป้าย แสดงรหัสครุภัณฑ์ บันทึกการเบิก-จ่าย และมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน D (Do)
3. มีการตรวจนับและตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดการสูญหายและความเสื่อมสภาพ C (Check)
4. มีการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงระบบการจัดเก็บ การซ่อมแซม ทดแทน และพัฒนามาตรการความปลอดภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น A (Act)

2.2 แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านทรัพยากรการเงินให้สถานศึกษามีการวางแผนใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมาย พบว่า

1. มีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการวิเคราะห์ความต้องการงบประมาณ โดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี P (Plan)
2. ดำเนินการใช้งบประมาณตามแผนอย่างเป็นระบบ ยึดหลักความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ D (Do)
3. มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณทั้งระหว่างและหลังการดำเนินโครงการ โดยใช้รายงานทางการเงินและผลลัพธ์ของโครงการเป็นฐาน C (Check)
4. มีการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแผนงบประมาณและพัฒนาระบบบริหารการเงินให้มี

ประสิทธิภาพและความคล่องตัวยิ่งขึ้น A (Act)

2.3 แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ด้านทรัพยากรบุคคลให้สถานศึกษามีการวางแผนกำลังคนที่ชัดเจนสอดคล้องกับพันธกิจและแผนดำเนินงาน พบว่า

1. มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรบุคคล แผนกำลังคน และแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น โครงสร้างอัตรากำลัง ความเชี่ยวชาญของครู และบริบทโรงเรียน P (Plan)
2. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม PLC การอบรม Upskill/Reskill การศึกษาดูงาน และการพัฒนาวิชาชีพตาม PA D (Do)
3. ใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การนิเทศภายใน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส C (Check)
4. มีการนำผลการประเมินไปปรับภาระงาน พัฒนาแผนรายบุคคล และปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและประสิทธิภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่องA (Act)

2.4. ผลการยืนยันแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ผลการยืนยันแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบยืนยันแนวทางเพื่อการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ด้านทรัพยากรบุคคล มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง
- 2) ด้านทรัพยากรเงิน มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง
- 3) ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ มีแนวทางพัฒนา จำนวน 4 แนวทาง

โดยผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันผลให้ใช้ได้ทุกแนวทาง คิดเป็นร้อยละ 100

3. การประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

ผลการประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัยในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ผู้ที่เป็นผู้ใช้แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

- 1) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

- 2) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกด้าน ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอยู่แล้วตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของครูและผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายด้านเทคโนโลยี ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ และยังสะท้อนว่าการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีพื้นฐานที่ดีและมีแนวทางสอดคล้องกับหลักวิชาการสากล แต่ยังคงพัฒนาในด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้สามารถสนับสนุนการตัดสินใจทางวิชาการและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ ฤงเจริญ (2553) ได้เสนอความสำคัญ การบริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยองค์การปฏิบัติงานหลัก คือ สถานศึกษาซึ่งหมายรวมถึงการปฏิบัติงานและภารกิจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ที่พบว่าสภาพปัจจุบันของการระดมและบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ รัฐพงษ์ มั่นต่อ (2564) และสุธิดา ศิริสวัสดิ์ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษามีการบริหารทรัพยากรในระดับค่อนข้างดี แต่ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านโครงสร้าง การจัดสรร และบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Okafor & Aruoture (2022) ที่ชี้ว่าทรัพยากรด้านการเงินและเวลาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ และ Yan Ke and Xinyue Bao (2023) ที่เสนอว่าการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลขนาดใหญ่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มความแม่นยำในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้มีความเชี่ยวชาญ ดังนี้

2.1 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาว่า สถานศึกษาต้องมีการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรมีการจัดการที่ดี มีการสำรวจ จำแนกประเภทวัสดุอุปกรณ์ จัดทำทะเบียนพัสดุ และกำหนดพื้นที่จัดเก็บให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้งานและความเสี่ยง มีการดำเนินการจัดเก็บตามแผนที่กำหนด มีการติดป้าย แสดงรหัสครุภัณฑ์ บันทึกการเบิก-จ่าย และมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการตรวจนับและตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดการสูญหายและความเสื่อมสภาพ และมีการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงระบบการจัดเก็บ การซ่อมแซม ทดแทน และพัฒนามาตรการความปลอดภัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดเก็บและการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบและปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนและความปลอดภัยของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555) ได้ให้ความหมาย งานวัสดุอุปกรณ์และสินทรัพย์มีความ สำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานทุกแห่ง ทั้งนี้เพราะวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือ หรือเครื่องทุ่นแรงสำหรับโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำนักงาน ตลอดจนอุปกรณ์การสอน การจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมากเปรียบเสมือน กองทัพที่ต้องการทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุงนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yan Ke and Xinyue Bao (2023) ที่เสนอการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อยกระดับการบริหารทรัพยากรให้มีความทันสมัยและแม่นยำยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ เรณูมาน (2565) ที่เน้นการจัดทำแผนซ่อมบำรุงและการตรวจสอบพัสดุประจำปี อีกทั้งยังสอดคล้องกับเหมอมินทร์ นามเสนาะ (2566) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของครูและชุมชนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร

2.2 ทรัพยากรการเงิน แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในด้านทรัพยากรการเงิน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาว่า สถานศึกษาต้องมีการวางแผนใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังต้องพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณให้มีความเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรทางการเงินเกิดความคุ้มค่าและตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง มีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการวิเคราะห์ความต้องการงบประมาณ โดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการดำเนินการใช้งบประมาณตามแผนอย่างเป็นระบบ ยึดหลักความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณทั้งระหว่าง

และหลังการดำเนินโครงการ โดยใช้รายงานทางการเงินและผลลัพธ์ของโครงการเป็นฐาน และมีการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแผนงบประมาณและพัฒนาระบบบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพและความคล่องตัวยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ นคร ดังคะพิภพ (2549) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการเงิน ได้แก่ เงินทุนการศึกษา เงินพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่สามารถจะนำมาจัดซื้อจัดจ้างทำสิ่งของ หรือ จัดสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และการใช้จ่าย เพื่อทำกิจกรรมหรือทำประโยชน์ทางการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ที่เสนอการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อเสริมงบประมาณของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธันยรัตน์ กอสัมพันธ์ (2567) ที่ชี้ว่าการบริหารงบประมาณอย่างยืดหยุ่นและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

2.3 ทรัพยากรบุคคล แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในด้านทรัพยากรบุคคล ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาว่า สถานศึกษามีการวางแผนกำลังคน ที่ชัดเจนสอดคล้องกับพันธกิจและแผนดำเนินงาน สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษายังขาดการบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านอัตรากำลังครู ภาระงานที่เพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรบุคคล แผนกำลังคน และแผนพัฒนารายบุคคล อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น โครงสร้างอัตรากำลัง ความเชี่ยวชาญของครู และบริบทโรงเรียน มีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม PLC การอบรม การศึกษาดูงาน และการพัฒนาวิชาชีพตาม PA มีการใช้ระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การนิเทศภายใน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และมีการนำผลการประเมินไปปรับภาระงาน พัฒนาแผนรายบุคคล และปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและประสิทธิภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรคนจัดเป็น ทรัพยากรที่สำคัญอันดับหนึ่ง มีค่าสูงสุดและมีประโยชน์มากที่สุดเพราะ เนื่องจากว่า ทรัพยากรอื่นๆ ทั้งหลายนั้นหากไม่มีคนนำไปประยุกต์ใช้ ไม่นำมาบริหารจัดการก็จะเป็นประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ฉะนั้นทรัพยากรบุคคลจึงมีลักษณะพิเศษกว่าทรัพยากรอื่น ทั้งเป็นทรัพยากรที่ทำให้เกิดความสำเร็จโดยตรงและเป็นกลไกสำคัญที่จะไปใช้ทรัพยากรอย่างอื่นให้เกิดผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติา บรรณกิจ (2564) จุฑารัตน์ เรณูมาน (2565) และสุธิดา ศิริสวัสดิ์ (2565) ที่ยืนยันว่าการบริหารครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารงานวิชาการโดยตรง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย Arnold Umandap Mendoza & Eden C. Callo (2022) ที่ชี้ว่าการจัดการทรัพยากรบุคคลที่ดีช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการทำงานของครู

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัย ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ในมุมมองผู้ใช้แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าผลการประเมินแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า 1)

ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อการบริหาร ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็น ข้อมูลในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้ สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

6.1.2 ควรจัดให้มีการพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา สร้างความตระหนักถึงหลักประสิทธิภาพประสิทธิผลของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา โดยการนำรูปแบบ วิธีการต่างๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การวิจัยครั้งนี้มีของเขตเฉพาะการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จึงควรทำการวิจัยในระดับจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้น

6.2.2 สภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านทรัพยากรด้านบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จึงเป็นด้านที่ควรนำไปพัฒนาและทำการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กระทรวงศึกษาธิการ.

จุฑารัตน์ เรณูมาน. (2565). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3.

<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5507/3/JutharatRanuman.pdf>

ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย. (2564). แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].

- ฉันทรัตน์ กอสมพันธ์. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วารสารวิจัยวิชาการ. [https://so06.tci-
thaijo.org/index.php/jra/article/view/268848](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/268848)
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปรอบ 2
และประเมินภายนอกรอบ 3. ข้าวฟ่าง.
- นคร ตั้งคะพิภพ. (2549). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. โรงเรียนเบญจมเทพ
อุทิศ.
- ณอมรินทร์ นามเสนาะ. (2566). การบริหารจัดการและการแสวงหาทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี [เอกสารนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ].
- รัฐพงษ์ มั่นต่อ. (2564). แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคฐานวิถีชีวิต
ใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. Journal of Roi Kaensarn
Academi. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/251476>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชาติ บรรณกิจ. (2564). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/253106>
- สุธิดา ศิริสวัสดิ์. (2565). สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. Journal of Roi Kaensarn
Academi. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/255590>
- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2555). เอกสารคำสอนวิชาการบริหารทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา. คณะศิลป
ศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Corwin Press.
- Ke, Y., & Bao, X. (2023). Research on the management of educational resources based on big
data technology.
[https://www.researchgate.net/publication/368501699_Research_on_the_Management
_of_Educational_Resources_Based_on_Big_Data_Technology](https://www.researchgate.net/publication/368501699_Research_on_the_Management_of_Educational_Resources_Based_on_Big_Data_Technology)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Mendoza, A. U., & Callo, E. C. (2022). Educational resource management as predictor to
quality of work-life. SSRN.
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4213333

Okafor, C. J., & Aruoture, R. P. (2022). Influence of resource management on school effectiveness in secondary schools in Edo South Senatorial District. *Rivers State University Journal of Education*, 25(2), 155–169.
<https://rsujoe.com.ng/index.php/joe/article/view/140>